Anul II. No. 1

2 lei exemplarul.
30 lei ab. anual.

Decemvrie-Ianuarie 1932—1933.

In preajma gândului

Revista de cultură

Apare lunar
sub conducerea unui comitet

Redacţia şi Administraţia:
Cernăuţi, Str. Bolintineanu No. 10 A.

In nordul României.

Şi pe-aici au spălat strămoşii
noştrii cu sângele lor pământul
scumpei noastre patrii, şi să nu
uităm că noi suntem urmaşii lor..

Aici în frumoasa şi vesela grădină cu feciori mândri şi pomi roditori a marelui Alexandri şi în neuitata. dulce Bucovină, cu văile în flori a tristului Eminescu, aici pe coasta nedeslipită de trupul României în pământul căreia se odihneşte cea mai impunătoare figură dintre domnitori români „Stefan cel Mare." antecesorii noştri ne-au lăsat să păzim glia şi izvoarele limpezi ca şi cristalul, ce mănă printre stânci răuri, în care îşi spală faţa copii lor.

Să nu uităm că noi suntem urmaşii lor..! Să apărăm acest scump colţ de ţară de străinismul infiltrat în organismul ei să nu ne mai pască plânsul versurilor lui Eminescu şi acum când a trecut aproape un deceniu şi jumătate dela realipirea la patria mamă.

Azi, când noi Românii suntem conducătorii acestei ţări, nu ne mai e îngădait să suportăm jalea versurilor din „Doina" nemuritorului poet, care striga desnădăjduit:

Din Boian la Vatra-Dornii
Au umplut omida cornii
Şi străinul te tot paşte
De nu te mai poţi cunoaşte.

Aici, în nordul României realitatea versurilor eminisciene încă nu a dispărut. Orăşenii şi sătenii din aceste părţi vorbesc aproape toţi ucraineşte şi nemţeşte şi doar ici, colo, auzi pe vre un funcţionar sau pe vre un călător ce traversează întâmplător acest colţ de ţară, vorbind limba dominantă a statului român, şi aceştia bine înţeles, dacă sunt de origină români adevăraţi. Dar de cele mai multe ori chiar românii băştinaşi nu vorbesc limba românească, fiind rutenizaţi şi nesimţind necesitatea de a vorbi altă limbă, atâta timp cât nimeni nu le impune şi câtă vreme nu nutresc un sentiment curat, naţional.

Această margine a pământului românesc e alimentată de numoroase ziare, reviste şi publicaţii străine, pe care cetăţenii din aceste părţi, le silabisesc mai cu poftă decât rândurile publicaţiilor româneşti, intoxicându-se de cele mai multe ori cu otrava propagandiştilor subversivi, cărora nu le lipseşte terenul necesar, în apropierea graniţei de nord. Acesta fiind adevărul necontestat din nord-estul României, misiunea adevăraţilor patrioţi şi îndrumători a ideilor naţionale din aceste părţi, trebue să fie acela de a lupta atât prin scris cât şi verbal pentru înlăturarea străinismului şi introducerea sentimentelor curat româneşti. Numeroasele cotidiene cu atitudini ascunse ca tuberculosul „Morgenblatt" sau reumaticii Algemeine Zeitung" şi „Abendblatt" însoţiţi de înapoiatul „Vorwärts şi întârziatul „Ceas" al muritorilor de foame din Rusia sovietică, duc apriga luptă contra românismului şi înrădăcinării limbei noastre,şi mână'n mână cu zeci de reviste pe care le susţin sau le încurajează. caută să înlăture fiecare rând românesc scris de copiii plaiurilor scăldate'n apele Prutului şi Siretul pornite abia dela izvor. E timpul deci—deşi destul de înaintat—să clădim ziduri rezistenţe din cărămidă românească şi să dărâmăm toate putregaiurile străine ce acoperă frumoasa câmpie a Bucovinei. Şi pentru aceasta nu e nevoie de boţă.. Să citim ziarele şi revistele româneşti şi să refuzăm să ne împăcheteze până şi scrumbia ce-o cumpărăm dintr'o băcănie cu ziare ca „Extrablat„ „Moment" sau „Ceas"

Th. Ponu.

Spiru C. Haret.

(1851 — 1912)

La 17 Dec. 1932 s'au împlinit două decenii de când moartea a secerat pe anul din cei mai iluştri bărbaţi de s'at pe cari i-a avut România acum douzeci

de ani. Este vorba de marele savant, sociolog şi om de stat Spiru C. Haret, care din convingerea profundă pe care i-o formă patriotismul său rigid şi preocupat de soarta de viitor a ţării sale, socotea că o naţiune nu poate progresa dacă cea mai de jos pătură socială, care formează baza statului, dăinueşte într'o stare de sărăcie şi ignoranţă de nedescris; deaceia, îndată ce a ajuns ministru al culturii naţionale în guvernul lui I. I. Brăteanu, el înţelege marea importanţă a rolului său şi se hotărăşte să pue în serviciul ţării întreaga energie a sufletului său pentru ridicarea stării culturale, morale şi economice a păturii ţărăneşti în care vedea un isvor nesecat de energie naţională. Ca profesor şi-a sacrificat talent, ştinţă şi tot ce avea mai nobil sufleteşte pe altarul patriei sale, văzându-se prin natura împrejurărilor obligat să apuce drumul politicei constructive. Ca om politic, după ce ocupă mai multe demnităţi, ajunge în 1897 Ministrul instrucţiunii publice şi a cultelor, post pe care-l mai ocupă încă de două ori în anii 1901 şi 1907. In calitate de ministru îşi dă toată osteneală de a introduce vieţă în toate instituţiile generatoare de viaţă statului. Şi acele instituţii cari cereau o imediată reabilitare erau şcolile cărora Haret le-a dat o organizare temeinică, adaptându-le la noile nevoi ale vremii. După el, învăţătorul nu trebue să se mărginească numai la activitatea intra şcolară cum se obişnuia, ci pe lângă această, el este dator să desfăşoare şi o activitate extra-şcolară prin care să devină un îndrumător cultural şi economic la sate.

Curentele democratice ale vremii, l-au determinat pe marele Haret să înţeleagă că pericolul viitorului României constă în starea de miserie în care se sbătea populaţia noastră dela sate şi şi-a luat asupra sa greaua sarcină de a preveni acest pericol prin mijloace bine analizate. In acest scop pentru a ajunge la un rezultat favorabil, el s'a servit de învăţători şi preoţi pe care ştiuse să-i atragă sufleteşte la o colaborare de educare a massei ţărăneşti prin conferinţe, cercuri culturale, biblioteci săteşti precum şi la ridicarea ei din sărăcia în care lâncezia prin cooperaţii săteşti, bănci populare şi obştii.

Această operă a lui S. Haret, deşi criticată şi rău înţeleasă de adversarii săi politici, până şi de un spirit ca Titu Maiorescu a dat rezultate peste aşteptările tuturora. Anul 1907 i-a dat perfectă dreptate, deşi a fost acuzat ca autor moral al acestor răscoale. Afară de acestea, trebue să recunoaştem, că dacă ţăranul nostru a avut puterea morală de a suporta amarnicile greutăţi ale Răsboiului mondial, apoi aceasta se datoreşte numai acestui mare om care a ştiut din timp să-l lege de glia strămoşească şi să-i inspire dragoste de neam şi patrie; iar marile reforme agrare şi politice, de după răsboi, faţă de această ţărănime au sporit mai mult valoarea personalităţii lui, ca unul care dorindu-le sincer şi prevăzând realizarea lor a pornit la luptă şi învinse, îndeplinindu-şi pe deplin datoria faţă de neam şi ţară.

I. T.

Intoarcere'n copilărie.

Pe bănci de şcoală vechi şi ruginii
mi-a'ncolţit în suflet ca o floare
nădejdea că voiu creşte mare
şi-oi fi de sprijin mamei, când va'mbătrâni

Atâţia ani trecut-au iute'n şir
că mi-am văzut nădejdea realitate;
acum aş vrea să fiu din nou copil, uitate
poveşti să le-ascult iar şi-al caerului fir

să-l rup, să nu mai toarcă ani pe fus febril
iar fusul tot l'aş deşira,
cu fire, caerul l'aş înnoda
ca să rămâie'n veci netors, iar eu-copil!

Aurel Putneanu

Ochii

după Charles Baudelaire

Licăi
Puteţi dispreţui din lume privirile nemuritoare
voi ochi frumoşi ai dragei mele prin cari răsbate şi dispare
un „nuştiuce de bun, de dulce, precum o leneşă' noptare.
Vărsaţi spre mine ochi frumoşi întunecimi femecătoare.

Voi ochi frumoşi ai fetei mele, voi tăinuirile-adorate,
voi semănaţi atât de tare acelor grote de magie
în cari, în dosul umbrelor ce zac grămadă'n letargie
sclipesc în chip nedesluşit tezaurele ignorate.

Copila mea, tu ai priviri întunecoase şi cumplite,
ca tine, noapte nesfârşită, iluminate ca şi tine;
gândiri de-amor şi de credinţă sînt focurile lor divine
ce scapără în adâncime, voluptuos, neprihănite.

E. Ar. Zaharia

Câteva cuvinte asupra teoriei originii vieţii

Prin cele ce urmează, n'am intenţionat deloc să stabilesc prioritatea vre-uneia din ipotezele emise în legătură cu această chestiune, atât de aridă. Scopul a fost numai *popularizarea celor spuse*, căci părerile sunt multe şi interesante.

Desigur că totdeauna, prin observare înceată şi continuă se ajunge la rezultate satisfăcătoare. Deacea şi ştiinţa, nevoind să ia în considerare preceptele,

evangelice, — cari-ţi cer să crezi fără a te întreba, dece ?, — a căutat să afle, pe cale de experiment, care ar fi originea vieţii — Se ştie foarte bine că până prin sec. XVI-XVII-lea, nimeni nu avea voie să întreprindă cercetări de asemenea natură, trebuind să creadă integrant celor scrise în Biblie. Sunt cunoscute deasemeni şi cazurile acelora cari nevoind să ia în considerare aceste ordine, au trebuit să fie schinguiţi, arşi pe rug, etc. Aşa a fost cu Giordano Bruno, Copernic şi alţi.

Unica teorie emisă asupra originii vieţii şi care *trebuia* admisă de toţi, era cea cunoscută sub numele de teoria biogenezei—Ea susţine că fiinţele se nasc unele din altele şi după cum se nasc în ziua de azi, aşa s'au născut totdeauna. Nu vrea să aducă deloc pe tapet, discuţia asupra originii primordiale a vieţei. (Tocmai din acest punct de vedere ştiinţa nu o poate admite). La baza vieţii această teorie spune că e celulă fecundată numită *ou*, care prin diviziunea indirectă sau cum i se mai spune „Cariokineză" se înmulţeşte repede formând o *Morulă*, aceasta se preface într'o *Blastulă* care la rându-i trece într'o *Gastrulă*, cea mai deseamnă formă embrionară, întâlnindu-se în toată seria animală; (din această cauză Haekel o consideră ca o formă ancestrală) *Gastrula*, prin cele trei foiţe: ecto, endo şi mezodermul, dă naştere, diferinţiindu-se, întregului organism.

Intru arătarea esenţei vieţii, teoria e cât se poate de îngustă; din această cauză, pentru a răspunde la întrebarea: de unde vine viaţa?, ştiinţa a recurs la o altă teorie, rămasă până azi tot teorie, cunoscută sub numele de *generaţia spontanee*. Această teorie susţine că viaţa s'ar naşte dela sine, în substanţe organice, cari provin din fermentarea sau putrezirea corpurilor vii. Ca atare, teoria e foarte veche, doar abea la începutului sec. XVII-lea a luat un mai mare avânt. Primi adepţi ai ei au fost Aristot şi după el Van Helmont (acesta din urmă credea că învelind o bucată de brânză cu o petecă murdară. se nasc şoarecii!) Invăţaţii cari au căutat să demonstreze valabilitatea teoriei generaţiunii spontenee „au fost Needhan, Spalanzani, dar mai ales Pouchet. Totul ce se spunea la început în favoarea acestei teorii, era numai „şoptit" din motivele arătate mai sus. Dar în sec. XVII-lea prin descoperirile ce se fac (prima celulă 1667 de Robert Hocke, circulaţia sângelui 1626 de Harvy, microscopul—încep sec. XVII-lea de Hans şi Zacharias Ianssen, etc., etc.) adevărurile ştiinţei nu mai pot fi stăvilite, ea se desface dar cătuşele-i de până acum. Datorită microscopului s'a observat o lume întreagă de vieţuitoare, invizibile cu ochiul liber, asupra originii cărora s'a oprit mulţi învăţaţi, crezând că ar fi de atribut generaţiei spontanee. In fruntea lor punem pe naturalistul Pouchet, care prin nenumărate experienţe îşi

Maturisire

Te-am iubit
O ştii tu bine
Tu-ai fost steaua către care
Eu adesea am privit
Singură ai fost speranţa
Rugilor ce-am impletit
Nopţi şi zile fără capăt
Au trecut ca secoli grei
Numai clipe de tortură
Am sorbit din ochii tăi.
N-a fost zeu pe lume care
Mai chemat să poată fi
Şi nici altul să mai fie
Să te poată aşa iubi
Singură ştii cum adese
Eu priveam in urma ta..
Inima ţi-am pus în cale
Ca să poţi uşor călca.
Şi ca orbul care cere
Zeului să-i de lumină
Te-am chemat
Dar tu Străină
Ai surâs
Din toate cele
N-ai voit nimic s-alegi
Numai sufletul să-mi sfăşii
Zile intregi şi nepţi intregi.

Ioan Goanţă

---

susţine teza. Totuşi se găsesc alţi oameni de ştiină cari prin argumente poate mai doveditoare, arată absurditatea unei asemenea teorii dovedind că mijloacele întrebuinţate de ei spre susţinerea teoriei, erau din cele mai contestate. Nu avem decât să-l amintim pe marele Pasteur, care în mod atât de convinăgător ne arată—prin experienţe—existenţa în aer a micilor vietăţei, despre cari învăţatii credeau că s'au născut în baza generaţiei spontanee. Pasteur este acela care, nevoind să creadă în simple ipoteze a dovedit până la fine absurditatea teoriei de care ne ocupăm, răsturnând-o din temelie.

Văzându-se aşa dar că în baza generaţiei spontanee materia organicănu poate da naştere vieţii, s'a încercat crearea ei din materie anorganică-Susţinatorul acestei taorii estemecanistul Haecket, bazat pe: 1) sinteza chimică a corpurilor organice, cu ajutoru, substanţelor minerale şi 2) existenţa monerelor (fiinţele cele mai inferioare) fără membrană şi fără nucleu, cari formează regnul aşa numit al *Protistelor* In favoarea primului punct este sinteza ureei (corp organic) obţinut de Wähler.

Dar aceasta e prea vag spus, deoarece nu putem admite ca un corp organic să conţie inerent şi viaţă.

Cât despre monere, foarte puține sunt adevărate, cele mai multe fiind Foraminifere, Myxomicete și Heliozoare. In felul acesta teoria generației spontanee cade, chiar și pentru cele mai inferioare ființe.

O altă teorie tot atât de puțin verosimilă e cea care pretinde că viața ar fi venit depe alte planete. Din capul locului putem spune că ea este absurdă. —Existența vieții e condiționată de existența protoplasmei care coagulează—cum se știe—la temp. de 60°C. Dacă viața ar fi venit depe alte planete odată cu meteoriții, până să ajungă la pământ ar fi dispărut desigur, protoplasma coagulându-se din cauza căldurii prea mari, obținute la trecerea meteoriților prin spațiul interplanetar—D... mai are și un alt neajuns: noi vrem să știm deunde vine viața chiar pe plantele originare meteoriților. Iată așa dar, că și această teorie e forțată să cadă.

Susținătorul ei cel mai aprig a fost E. Richter. El numește germenii aduși de meteoriți cosmozoari.

Dintre teoriile cele mai mai recente asupra origini vieții amintim două: prima a lui Max Verwoon și a doua a lui Pflügel—Teoria lui Max Verwoon e foarte puțin veromisimilă; zice că la baza vieții e o moleculă vie: biogen, care are două fracțiuni azotoasă și neazotoasă; fracțiunea neazotoasă se descompune în respirație și dă naștere energiei vitale, recombinându-se apoi; cea azotoasă e neschimbată și biogenul rămâne totdeauna acelaș.

Cei mai mulți sunt pentru teoria lui Pflügel. El susține că la baza vieții e o materie proteică, citoplasma, caracterizată prin prezența acidului cianic, despre care spune că s,a născut *cândva*, la o temperatură incandescentă. — Totuși e numai o teorie: nimeni nu poate face o moleculă de proteină vie.

In felul acesta, vedem că nu se poate stabili prioritatea nici uneia din teoriile emise în legătură cu chestiunea discutată,—cea ce am spus-o dela început—Nu ne rămâne decât se așteptăm surprizele ce ni le rezervă știința pentru viitor!

Dumitru Crăescu
stud. C. ți.

Epigrame

unei cititoare.

Dimensiunile-i plac tare...
După impresia ce ne lasă
De pildă, când vr'o carte la
ntreabă de e...groasă
.Demetrus

(unui fost director de teatru)

A devenit erou ca Hector!
Ce-i pasă c'o să-l boicotezel!
Și teatrul să-l desființeze,
Dar...să rămâie el director!!
V. I. Posteucă.

Fragment.

O muzică!.. Cea mai divină arie. Dece sufletul meu vibrează ?.. dece întreaga-mi ființă e străbătută de neînțeleși și ciudați fiori? Te simt profund și modulațiile acordurilor melancolice îmi răscolesc acel rod divin ce a sădit, mai frumos Cel de sus în inimile omenești. . lacrimi!!.. dece?...în ochi-mi căprui adânci, cu lumini calde ce poartă o taină în expresiunea lor simt picuri de lacrimi.

Dece îmă întristează... iar sufletul mi se sfâșie înțelegând-o adânc ca cel care a compus în extazul visurilor și suferințelor lui!...

Oare inimile noastre simt la fel? Inima mea cântă alături de voi, neasemuit de sublim simfonia ei de dragoste...

In rotogoalele de fum ale țigărei, văd aievea chipul tău, ce-l port brodat cu fir de aur, în altarul inimei mele.

Tu stăpână a gândurilor, mă întovărășești pretutindeni. Totul îmi vorbește numai de tine, pe care te simt în toate, în gând, în suflet și în inimă,.. tu ești peste tot, idolul meu, zeița gândurilor și visurilor, adiere și lumină, a tot ce este mai sfânt în mine...

Nadia... Nadia scumpă,o tristețe dulce, o melancolie ușoară...sufăr... de ce te întreb și totuș sunt fericit.

V. Popovici-Spad.
T. Măgurele

Bibliografie

Cărți apărute:

Leca Morariu: Pe marginea Cărților, IV, Creangă, Cernăuți 1932.
I. I.Nistor: Locul lui Alexandru cel Bun.Cernăuți1932
Victor Morariu: Povestea vulpei de s.Naum și Reinicke Fuchș- de Goethe.
Dragoș Protopescu: Iarmarocul Metehnelor.Buc. 1932
N. Iorga: Sub trei regi, Buc. 1932
E Lovinescu: Bizu-roman-1932.
Ion Minulescu: 3 și cu Rezeda 4-Buc. 1932.
Ion Pillat: Caetul verde-poezii-Buc. 1932.
M. Sorbul. Ion-teatru-Buc. 1932.
L. Rebreanu: Răscoala, vol I și II, Buc. 1932.

C. Ț și G. C.

Redacționale

Printre colaboratorii noștri din numerile viitoare, remarcăm pe: d-na Tantzy Marinescu prof. și D-l George Marinescu prof. (Caliacra-Dobrogea), d-șoarele Vițișoara Popovici și Marioara Mușat (Turnu-Măgurele), D-nul Emil Mărculescu (Oltenia) D-nul Gh. Moldovanu-Șah (Muntenia),D-nul Const. Grasu (Teleorman)D-l Emilian Mărculescu (Caracal) care ne va trimite spre publicare câteva fragmente din romanul său „Intr'un colț de provincie". Deasemeni vom avea colaborarea câtorva români din Bulgaria și Valea Timocului.

N-rul viitor al revistei va apare la începutul lunii Februarie

Art. „Vasile Conta" din lipsă de spațiu, va urma în n-rul viitor.

Tipografia CAROL LENȚER, SIRET—Bucovina.